

RIIGI TUGITEENUSTE
KESKUS

Community Energy Initiative TÜ
tk@gigacorn.me
Kase tn 6-7
Järva-Jaani alev
Järva vald
Järva maakond
Registrikood: 73301

04.06.2025

nr 11.3-1/25/2707

VAIDEOTSUS

Tuginedes Vabariigi Valitsuse 29.11.2021 määruse nr 108 „Taaste- ja vastupidavuskava elluviimise korraldus ja toetuse andmise üldtingimused“ (edaspidi *RRF üldmäärus*) § 15 lõike 2, kliimaministri 24.10.2023 määruse nr 62 „Ehituse e-hüppe toetuse andmise tingimused ja kord“ (edaspidi *meetme määrus*) § 5 lõike 2 ning haldusmenetluse seaduse §-le 73 ja 85 punktidele 1 ja 2, Riigi Tugiteenuste Keskus (edaspidi ka *RTK* või *vahendusasutus* või *vaide lahendaja*)

otsustab:

- 1) rahuldada Community Energy Initiative TÜ vaie ja tunnistada RTK 31.03.2025 otsus nr 11.3-1/25/1691 taotluse rahuldamata jätmise kohta kehtetuks;
- 2) viia Community Energy Initiative TÜ esitatud taotluse nr 20.1.01.25-0977 „PPP“ osas läbi uus hindamine.

Käesoleva vaideotsusega mitte nõustumisel võib esitada kaebuse halduskohtule halduskohtumenetluse seadustiku § 47 lõike 2 kohaselt 30 päeva jooksul vaideotsuse teatavaks tegemisest arvates.

1. Vaide läbivaatamise alus ning vaide esitaja taotlus

1.1. RRF üldmääruse § 15 lõike 2 ja meetme määruse § 5 lõike 2 alusel vaatas RTK läbi Community Energy Initiative TÜ (edaspidi ka *taotleja* või *vaide esitaja*) 30.04.2025 esitatud vaide RTK 31.03.2025 otsusele nr 11.3-1/25/1691 taotluse rahuldamata jätmise kohta (edaspidi *vaidlustatud otsus* või *otsus*) projekti taotluse nr 20.1.01.25-0977 „PPP“ (edaspidi *projekt*) osas.

1.2. Vaide esitaja taotleb otsuse kehtetuks tunnistamist ja taotleb projekti uut hindamist.

2. Asjaolud

2.1. Taotleja esitas 20.01.2025 vahendusasutusele taotluse projekti rahastamiseks. Taotluste esitamine toimus tähtajalises taotlusvoorus, mis oli avatud 10.12.2024-

20.01.2025. Projekti abikõlblik maksumus on 40 984 eurot, sh toetus summas 20 492 eurot.

- 2.2. Vahendusasutus kontrollis taotleja ja taotluse vastavust ning tunnistas need vastavaks meetme määruse § 14 lõike 2 alusel. Edasi hindas projekti meetme määruse § 16 lõike 1 alusel kaks eksperti lähtudes meetme määruse § 16 lõikes 3 nimetatud hindamiskriteeriumidest. Projekte hinnati skaalal 0-4, kus 0 tähendab puudulikku ning 4 väga head hinnet. Vastavalt meetme määruse § 16 lõikele 5 lõpeb taotluse hindamine ja tehakse taotluse rahuldamata jätmise otsus, kui hindamiskriteeriumide 1, 2, 3 või 4 hinne on väiksem kui 2.
- 2.3. Vastavalt projekti hindamislehele on eksperdid hindamiskriteeriumis 3 hinnanud projekti hindele 0. Kuivõrd hinne oli väiksem kui 2, siis tulenevalt meetme määruse § 16 lõikele 5 eksperdid taotlust edasi ei hinnanud ning vahendusasutus tegi meetme määruse § 18 lg 1 punkti 2 alusel taotluse rahuldamata jätmise otsuse.

3. Vaide põhjendused

Vaide esitaja leiab, et otsus on tehtud põhjendamatult, vastuolus meetme määruse sätete, toetuse andmise eesmärgi ning haldusmenetluse seaduse aluspõhimõtetega ja tugineb subjektiivsetele oletustele ja hindamiskriteeriumist sõltumatutele hinnangutele. Vaide esitaja on vaites toonud välja järgnevad põhjendused:

- 3.1. Projekti kvaliteeti hinnati ebaloogiliselt ja määruse vastaselt.
Hindamiskriteerium nr 3 („projekti kvaliteet“) sai hindamisel 0 punkti põhjendustega, mis põhinevad eeldustel ja mittemõõdetavatel aspektidel. Need ei olnud taotlusvormis nõutud, ei tulene meetme määrusest ega saa puudumise korral olla aluseks 0-punktisele hindele.
- 3.2. Eksperdid eirasid määruse § 2 eesmärki.
Projekt vastab täielikult määruse § 2 sätestatud eesmärgile ja määruse § 6 lg 1 punktis 1 sätestatud tegevusele, pakkudes turul seni puuduvat uuenduslikku digilahendust, mille vajadust kinnitavad intervjuud KOVide ja ettevõtetega ning mille prototüübi loomine kuulub toetatavate tegevuste hulka.
- 3.3. 0-punktise hinde põhjendused on spekulatiivsed ja hinnangulised.
Hindamise käigus esitatud kriitika ei põhine määruses sätestatud nõuetel. KOVide sisend on projektis kasutajakeskselt arvesse võetud varasemate uuringute kaudu. Õiguslikud küsimused ja ärimudel ei ole prototüübi faasis määruse järgi kohustuslikud – need kuuluvad arenduse ja katsetamise protsessi ning ei saa olla 0-punktise hindamise aluseks.
- 3.4. Maksimumhinded kriteeriumides 1 ja 2 kinnitavad projekti tugevust.
Kui projekt on hinnatud maksimaalse punktisummaga eesmärgi ja põhjendatuse osas (hindamiskriteeriumid 1 ja 2), ei saa projekti kvaliteet olla samal ajal null – see oleks loogikavastane ja põhjendamatu. Olulise probleemi lahendamine eeldab asjakohaseid tegevusi ja põhjendatud eelarvet.
- 3.5. Hindamine rikub haldusmenetluse aluspõhimõtteid.
Haldusmenetluse seaduse § 5 ja § 6 kohaselt peab hindamine olema objektiivne ja proportsionaalne. Kui hindajal tekkisid ebaselgused, tulnuks need lahendada § 13

lg 2 alusel täpsustusi küsides või § 16 lg 6 alusel ekspertide koosolekut kokku kutsudes. Mõlemad võimalused jäeti kasutamata.

- 3.6. Hindajalt lisaküsimuste keelamine ei saa olla argument hinnangu pinnapealsuseks. Kui meetme tehniline korraldus ei võimalda hindajatel küsida lisaküsimusi, ei saa see õigustada taotluse tagasilükkamist pelgalt arusaamatuse tõttu. Haldusmenetluse seaduse § 6 ja § 10 kohaselt peab haldusakt põhinema faktilistel asjaoludel, mitte oletustel. Kui hindaja ei mõista tehnilist loogikat või eksib (nt kopeerib hinnangu valesse projekti), siis ei saa hindamine olla objektiivne ega õiguspärane. Sellisel juhul tuleks hinnata hoopis hindamisprotsessi ennast, mitte karistada taotlejat.
- 3.7. Projekti kvaliteedi hindamise vastuolu varasemate maksimumhinnetega. Projekt sai hindamisel maksimaalsed 4 punkti nii toetuse eesmärgi täitmise kui ka põhjendatuse eest, mis kinnitab, et tegu on innovaatilise ja ühiskondlikult olulise digilahendusega. Sellest tulenevalt on loogiliselt ja sisuliselt vastuoluline, et projekti kvaliteeti (sh tegevuskava, eelarve ja teostatavus) hinnati 0 punktiga. Taotluses on detailselt kirjeldatud kõik olulisemad komponendid, mistõttu ei saa seda pidada täielikult põhjendamatuks ega ebareaalseks. Selline hindamine viitab loogikaveale ja hindamisprotsessi sisemisele vastuolule.
- 3.8. Hindamises viidatud aspektid ei olnud taotluse ankeedis nõutud. Komisjoni viidatud puudused (KOVide arvamus, platvormi tulu teenimise loogika, juriidilised aspektid) ei ole nõutud ei taotlusankeedis ega määruse § 11 kohaselt, mistõttu ei saa nende puudumist käsitleda hindamisel objektiivse puudusena. Kui selline teave on hindamiseks vajalik, peab see olema selgelt taotluses nõutud. Hindamine subjektiivsete ootuste põhjal rikub määruuses sätestatud hindamiskriteeriumite loogikat ning haldusmenetluse seaduse § 6 ja § 10 põhimõtteid. Innovatsiooniprojektide puhul on loomulik, et kõik detailid (sh juriidilised ja ärilised) ei ole varajases faasis lõplikult defineeritud – selleks toetust antaksegi.

4. RTK seisukoht

- 4.1. Vastavalt HMS § 83 lõike 1 kohaselt kontrollitakse vaiet läbi vaadates haldusakti andmise õiguspärasust ja otstarbekust. HMS § 54 kohaselt on haldusakt õiguspärane, kui ta on antud pädeva haldusorgani poolt andmise hetkel kehtiva õiguse alusel ja sellega kooskõlas, proportsionaalne, kaalutusvigadeta ning vastab vorminõuetele. RTK kontrollib taotluse rahuldamata jätmise otsuse õiguspärasust ja otstarbekust lähtudes taotleja poolt vaides esitatud argumentidest. RTK selgitab, et taotluse hindamisetulemuse õiguspärasuse kontrolli vaidemenetluses on piiratud hõlmates üksnes kontrolli, kas haldusakti andmine on kooskõlas õigusnormide ja õiguse üldpõhimõtetega, vastab õiguslikule alusele ning kas hindamises esineb ilmselge diskretsiooniviga. Otsuse õiguspärasuse kontrollis ei vii vaide lahendaja läbi projekti uut hindamist.
- 4.2. Vastavalt meetme määrusele (§ 16 lõigetele 3, 4, ja 5) ja lõike 9 alusel koostatud hindamise tööprotsessile (punktid 2.1., 2.2. ja 2.3.) hinnatakse projekti järgmiste hindamiskriteeriumide alusel:
- 1) hindamiskriteerium 1 – projekt aitab saavutada toetuse andmise eesmärki;
 - 2) hindamiskriteerium 2 – projekti põhjendatus;

- 3) hindamiskriteerium 3 – projekti kvaliteet;
- 4) hindamiskriteerium 4 – taotleja suutlikkus viia projekti tegevused ellu;
- 5) lisakriteerium 5 – projekti otsene kasusaaja.

Hindamiskriteeriume hinnatakse skaalal 0–4, kus 0 tähendab puudulikku ning 4 väga head hinnet ning juhul, kui hindamiskriteeriumide 1, 2, 3 või 4 hinne on väiksem kui 2, lõpeb taotluse hindamine ja tehakse taotluse rahuldamata jätmise otsus.

- 4.3. Vaide lahendaja peab oluliseks märkida, et RTK menetleb taotlust lähtuvalt haldusmenetluse seadusest ja toetusmeetme õigusaktidest, kontrollides taotleja ja taotluse vastavust (meetme määruse § 14 lõige 1) ning saates vastavaks tunnistatud taotlused ekspertidele hindamiseks. Taotleja ja taotluse vastavuse hindamisel RTK ei hinda projekti sisuliselt, vaid taotleja ja taotluse vastavusel hindab RTK taotleja vastavust meetme määruse § 10 sätestatud nõuetele ning taotluse puhul meetme määruse § 11 sätestatud nõuetele.
- 4.4. Vastavalt meetme määruse § 16 lõike 1 kohaselt hindab vastavaks tunnistatud taotlusi valdkonna kaks eksperti, kellest üks on Kliimaministeeriumi esindaja. Ekspertide nimekirja kohta on teinud ettepaneku Kliimaministeerium. Taotlust hinnanud kaks valdkonna eksperti on RTK-st sõltumatud ning tuginevad oma tegevuses meetme määrusele ja hindamise tööprotsessile.
- 4.5. Ekspertide poolt antud taotluste koondhinnete põhjal moodustab vahendusasutus taotluste paremusjärjestuse ning rahuldamisele kuuluvad taotlused paremusjärjestuse alusel kuni taotlusvooru eelarve ammendumiseni. Seega teeb RTK taotluse rahuldamise või mitterahuldamise otsuse tuginedes ekspertide hinnangule.
- 4.6. Kuivõrd Vabariigi Valitsuse 29.06.2023 määruse nr 71 „Kliimaministeeriumi põhimääruse“ §-le 6 kuulub elamumajandus ja ehitus ministeeriumi valitsemisalasse, samuti on meetme määruse välja töötaja Kliimaministeerium, siis ei ole RTK-l alust seada kahtluse alla Kliimaministeeriumi poolt välja pakutud eksperdid ja nende pädevus ning mitte arvestada nende seisukohtadega. Samuti ei ole RTK-l õigus muuta ekspertide poolt antud hindeid. Samuti puudub RTK-l konkreetse projekti teadusliku sisu valdkondlik kompetents, mistõttu RTK kui vaideotsuse tegija ei saa ümber hinnata ekspertide hinnangut, vaid saab üksnes hinnata selle õiguspärasust.
- 4.7. Vaide lahendaja peab oluliseks välja tuua, et taotluste menetlemisel tuleb tagada taotlejate võrdne kohtlemine. Seetõttu on peale taotluse esitamist selgituste ja lisateabe küsimine on lubatud üksnes siis, kui vahendusasutus tuvastab taotluses puudusi, mille parandamine ei anna taotlejale teiste taotlejatega võrreldes eelist. Taotluse menetluse käigus lisaselgituste küsimine eesmärgiga anda projektile parem hinne ja tekitada läbi selle olukord, kus projekti on võimalik rahastada, rikub taotlejate võrdse kohtlemise põhimõtte ja on seega vastuolus taotlemise eripära ja eesmärgiga. Samuti kaoks sellisel juhul ära kogu taotluste hindamise mõte.
- 4.8. Vaide lahendaja pöörab taotleja tähelepanu ka asjaolule, et hindamiskriteeriumis 1 hinnatakse projekti vastavust toetuse andmise eesmärgile ehk hinnatakse, kas

projekt vastab toetuse andmise eesmärgile. Antud juhul on eksperdid seda ka vastavas hindamiskriteeriumis teinud ning andnud projekti vastavuse osas toetuse andmise eesmärgile maksimumhinne (hinne 4). Hindamiskriteeriumis 3 hinnatakse aga projekti kvaliteeti, mistõttu eksperdid ei pidanudki antud hindamiskriteeriumis projekti vastavust toetuse andmise eesmärgile hindama, mistõttu ei nõustu vaide lahendaja vaide esitaja seisukohaga, et eksperdid eirasid määruse § 2 eesmärki.

4.9. Järgnevalt kontrollib vaide lahendaja hindamiskriteeriumi 3 hinnangut ja antud hindamispunkti vastavalt meetme määrusele ja hindamise tööprotsessile ning lähtudes vaides toodud põhjendustest.

4.9.1. Vastavalt meetme määruse § 16 lg 3 punktile 3 ja hindamise tööprotsessi punktile 2.1. hinnatakse hindamiskriteeriumis 3 projekti kvaliteeti. Hindamise tööprotsessi Lisas 1 „Hindamisleht“ on täpsustatud, millisel juhul mitu punkti vastavas hindamiskriteeriumis antakse. Hindamiskriteeriumis 3 ehk projekti kvaliteeti osas saab 4 punkti siis, kui *„plaanitud tegevused ja eelarve on põhjendatud, realistlikud ja hästi läbi mõeldud. Kavandatud tegevustega on probleem lahendatav ning tegevused täidavad projekti eesmärki. Planeeritud kulutused on kuluefektiivseim viis probleemi lahendamiseks, kulutused on asjakohased ja mõistlikud. On selge, milliste arvutuste ja hinnangute alusel on eelarve koostatud“*. 2 punkti saab siis, kui *„planeeritud eelarve põhjenduses on vajakajäämisi: kavandatud tegevuste ja probleemi lahenduse vahel on ebakõlasid, planeeritud kulutuste osas esineb kriitilisi tähelepanekuid ning kavandatud tegevuste ja projekti eesmärgi vaheline seos ei ole üheselt mõistetav“* ning 0 punkti siis, kui *„kriteerium pole täidetud“*. Punktid 3 või 1 saab juhul, kui hinnang jääb vastavalt, kas 4 ja 2 punkti hinnangute vahele või 2 ja 0 punkti hinnangute vahele.

4.9.2. Ekspertide hindasid hindamiskriteeriumis 3 projekti kvaliteeti hindegas 0 põhjusel, et *„Taotleja on kirjeldanud, et projektile on eelnenud põhjalik eeltöö - intervjuud KOVide ja ettevõtetega. Tuvastati, et KOVidel on projektide rahastamisega probleeme. Puudub aga info, kas KOVidelt küsiti arvamust taotluses kirjeldatud projekti kohta. Seetõttu pole hindajatel kindlust, et pakutud lahendus võiks kasutajate poolt omaks võtta. Teiseks pole käsitletud juriidilisi aspekte, mis kirjeldatud platvormi võib saata (vastutus ja volitused, hankekohuslus, riigiabi reeglid, andmekaitse, riskide haldamine) või seda, kuidas käib tulu teenimine. Kuna projekti realiseeritavus on seetõttu tugeva kahtluse all, pole võimalik taotlust rahastada“*.

4.9.3. Vaide lahendaja hinnangul vaidlustatud otsusele lisatud hindamiskriteeriumi 3 hinnangus hinne 0 põhjendus ei võimalda kontrollida hindepunkti kujunemise õiguspärasust ega hindamise vastavust meetme määruse ja hindamise tööprotsessile. Hindamise tööprotsessi kohaselt hinnatakse antud kriteeriumis planeeritud tegevuste ja eelarve põhjendatust ning realistlikust, kuid eksperdid on antud kriteeriumis välja toonud muid asjaolusid, mis ei ole antud hindamiskriteeriumis asjakohased. Näiteks on eksperdid toonud välja

puudusena, et ei selgu kas KOVidelt küsiti konkreetse projekti osas arvamust, pole käsitletud juriidilisi aspekte jne. Vaide lahendaja hinnangul on ekspertide põhjenduste näol tegemist pigem küsimusega projekti põhjendatuse kohta, mida tuleb hinnata hindamiskriteeriumi 2 all, mistõttu tekib küsimus, kas vastavas hindamiskriteeriumis 2 oli põhjendatud anda maksimum hinne 4. Juhul kui hindamiskriteeriumide 2 ja 3 vahel on ekspertide arvates oluline sünergia või seos, mistõttu tuleb projekti põhjendatust kajastada ka projekti kvaliteedi all, siis tuleb selliseid seoseid hinnangus täiendavalt põhjendada. Meetme määruuses või hindamise tööprotsessist sellist ilmset seost ei nähtu.

4.9.4. Samuti peab hindamine olema kontrollitav meetme määruuses sätestatud hindamiskriteeriumide ja hindamise tööprotsessi alusel. Hindamise tööprotsess avab hinnangute kirjeldused igas hindamiskriteeriumis punktide kaudu. Taotlusele omistatud hindepunkti 0 ei ole võimalik aga kontrollida, kuivõrd hindamiskriteeriumis 3 välja toodud ekspertide põhjendustest ei nähtu vastavale hindamiskriteeriumi hindepunktile hinnangut. Vaide lahendaja arvates on hindepunkti kujunemine läbipaistmatu ja kontrollimatu. Hinnata tuleb nii meetme määruuses kui ka hindamise tööprotsessis välja toodud vastavaid asjaolusid (lähtuma välja toodud hinnangute kirjeldustest), mitte aga asjaolusid, mida seal käsitletud ei ole. Vaide lahendaja on seisukohal, et vaidlustatud otsuse andmisel on rikutud HMS § 56 haldusakti põhjendamise kohustust määral, mis ei võimalda haldusakti õiguspärasust kontrollida. Selline haldusakt ei vasta HMS §-s 54 nimetatud tunnustele ega ole seetõttu õiguspärane.

4.9.5. Samuti nõustub vaide lahendaja vaide esitaja seisukohaga, et hindamiskriteeriumi 3 puhul hinde 0 andmine ei ole loogiline, arvestades, et taotlus on hindamiskriteeriumides 1 ja 2 saanud maksimumhinded. Saades kahes kriteeriumis maksimumpunktid, tähendab see seda, et eksperdid on hinnanud taotlust nii toetuse andmise eesmärgiga vastavaks kui ka põhjendatuks, mistõttu on ebausutav, et planeeritud tegevuse ja eelarve osas on kriteeriumi täiesti täitmata.

4.10. Eelnevast tulenevalt tuleb vaide rahuldada ning vaide esitaja taotlus uuesti hinnata vastavalt meetme määruusele ja hindamise tööprotsessile ning hinnangut nõuetekohaselt põhjendada.

4.11. Vaide lahendaja selgitab, et uus hindamine tuleb läbi viia HMS põhimõtteid ja nõudeid järgides – hinnangut tuleb igakülgselt põhjendada ja selgitada, kuidas hinnangus kajastatud järeldusteni jõuti. Hinnangu andmine peab olema läbipaistev ja mõistetav eelkõige taotlejale, aga ka hinnangu hilisemale kontrollijale näiteks vaide- või kohtumenetluses. Hinnangu andmisel tuleb kinni pidada meetme määruuse ja hindamise tööprotsessi nõuetest ning hinnata neid aspekte, mida hindamiskriteeriumid ja hindamise tööprotsessi kriteeriumide kirjeldused ette näevad. Kui taotlust hinnatakse mõnes hindamiskriteeriumis hindamise tööprotsessis nimetatud vahepealsete hinnetega, siis tuleb arvestada, et tööprotsess ei kirjelda vahepealsete hinnete sisu, mistõttu tuleb sellise hinde andmisel

hinnangus täpsemalt selgitada, millised on taotluse puudujäägid ja miks tõid see kaasa vahepealse hinde andmise.

- 4.12. Vaide lahendaja selgitab vaide esitajale, et taotluse uuesti hindamine ei tähenda automaatselt seda, et RTK teeb taotluse rahuldamise otsuse, vaid seda, et taotlus läbib kogu hindamisprotsessi uuesti. Uue hindamise tulemusel võib hindamistulemus võrreldes varasemaga muutuda või jääda samaks. Taotluse rahuldamine sõltub meetme määruse § 16 lõikes 5 sätestatud lävendi täitmisest.

(allkirjastatud digitaalselt)

Urmo Merila
peadirektori asetäitja

Koostaja: Kerli Brandt
663 2030
Kerli.Brandt@rtk.ee